

ფილოსოფიის ნუგეში

თარგმნა გვანცა ფოფხაძემ

ბოეთიუსი (Anicius Manlius Torquatus Severinus Boethius), რომელსაც ისტორიამ დააკისრა ახალი ეპოქის ანტიკურ მემკვიდრეობასთან ზიარების მისია, ახალგაზრდულ ასაკში გარდაიცვალა. მიუხედავად ამისა, მან ადრევე მიაღწია პოლიტიკურ სარბიელზე წარმატებას. 522 წელს ოსტგოთების მეფე თეოდორიქოსის ოფიციალური მაგისტრად (ყველა საკარო და სახელმწიფო სამსახურის უფროსი) დანიშნეს, სულ მალე ღალატში დაადანაშაულეს და საპყრობილეში ჩასვეს, სადაც ღირსეულად შეხვდა აღსასრულს. იგი იყო უგანათლებლესი ადამიანი. მის კალამს ეკუთვნის მათემატიკური, გეომეტრიული, არითმეტიკული, ასტრონომიული და მუსიკალური ხასიათის წიგნები, თხზულებები ლოგიკაში, განმარტებები, თეოლოგიური ტრაქტატები და, რა თქმა უნდა, „ფილოსოფიის ნუგეში“, რომელიც დღემდე დიდი პოპულარობით **სარგებლობს** განათლებულ საზოგადოებაში.

დიდი რომელი მოაზროვნის ანიკიუს მანლიუს სევერინუს ბოეთიუსის მოღვაწეობა ეპოქათა ცვლის ხანას ემთხვევა. ამ პერიოდს ისტორიოგრაფოსები ხშირად «ბნელ წლებად» მოიხსენიებენ, რადგანაც დასავლეთ რომის იმპერიის ნგრევას პოლიტიკურ და ეკონომიურ ცვლილებებთან ერთად თან სდევდა სულიერ ფასეულობათა ცვლაც. «ბნელი წლების» მსგავს ეპოქებში თითქმის არ არსებობს პირობები ინტელექტუალური ცხოვრებისათვის. მაგრამ თუკი გავიაზრებთ კულტურას, როგორც ისტორიული ცხოვრების ფორმას, როგორც შუამავალს უწყვეტი ცხოვრების რიტმში, დავრწმუნდებით, რომ ნგრევის მდგომარეობაშიც კი იგი ქმნის ინდივიდუალური თუ საზოგადოებრივი ყოფიერების მოწესრიგების განსაკუთრებულ სისტემას, რომელიც მას არა მხოლოდ ადაპტირების, არამედ თვითგადარჩენის პირობებს უქმნის. ასე მოხდა «ბნელი წლების» ეპოქაში, როდესაც ისტორიის ავანსცენაზე ხალხთა არსებობა-არარსებობის ტრაგედია თამაშდებოდა. სწორედ ამ დროს კულტურული ცხოვრების სხვადასხვა სფეროში აღმოჩნდნენ მოაზროვნეები, რომელთაც ისტორიამ დააკისრა ახალ ეპოქათა ანტიკურ მემკვიდრეობასთან ზიარების მისია. მათ შორის იყო ბოეთიუსი, რომელმაც თავისი მოღვაწეობით საფუძველი ჩაუყარა უდიდეს ინტელექტუალურ პროგრამას და რომელმაც მნიშვნელოვნად გაამდიდრა ევროპული კულტურა. ბოეთიუსმა მიზნად დაისახა ანტიკურობის ორი დიდებული მოაზროვნის, პლატონისა და არისტოტელეს მოძღვრებათა შეთანასწორება: «არისტოტელეს ლოგიკური ხელოვნების მთელ სინატიფეს, მისი მორალური ფილოსოფიის მთელს სიდიადეს, მისი ფიზიკის მთელ სითამამეს მე ვთარგმნი მივანიჭებრა ამ თხზულებებს სათანადო სიმწყობრეს ჩემივე განმარტებებით, წერდა იგი. – უფრო მეტიც, მე ვთარგმნი და განვმარტავ პლატონის ყველა დიალოგს. დავასრულებ რა ამ სამუშაოს, შევეცდები ურთიერთშევეთანასწორო არისტოტელესა და პლატონის ფილოსოფია და ვაჩვენო, რომ მეტი **წილი** ადამიანები ცდებიან,